

מזל של קבצן

שני אנשים ליד דוכן פיס, מבקשים לנסות את מזלם.

משהו קורה וגורם למזלם להתחלף!
האמנם יכול המזל לנדוד מאדם לאדם?

הסיפור שלי אירע לפני כעשרים שנה, ואינו ידוע לאיש, פרט לי ולאשתי. כל השנים רציתי בתוך תוכי לספרו, אך לא הייתה לי שום דרך לעשות זאת מבלי להיחשף. אני חושב שהבמה הזו מתאימה לספר את הסיפור עם המסר הכביר שיש בו.

כאמור, לפני עשרים שנה הייתי צעיר יותר, היו לי חמישה ילדים קטנים וקשיים גדולים בפרנסה. הקשיים הללו יצרו לחצים לא קטנים בבית, במיוחד בגלל הוצאה רפואית כבדה בשל אחד הילדים והגעתי למצב של לחץ וחובות.

יום אחד, בהיותי ברחוב צדדי לצורך סידורים, עברתי ליד דוכן פיס. מעולם לא הייתי מסוג האנשים הנוהגים לקנות כרטיסי הגרלה. אולם ברוב יאושי החלטתי לרכוש כרטיס הגרלה. ניגשתי לדוכן, לפני עמד איש לבוש בלאים שנראה כקבצן וניהל ויכוח קולני עם בעל הדוכן.

כדי להבין את הוויכוח אספר שעד לאותה תקופה הדרך למלא לוטו הייתה סימון ידני של מספרים. המוכר היה מקבל את המקור, הלקוח את ההעתק, ובשעה שהיו מתפרסמות תוצאות ההגרלה, ניתן היה לדעת אם זכית או לא.

באותה תקופה עבר הלוטו לשיטה ממוחשבת שבה המחשב יכול למלא בעצמו את הספרות. אז, זה היה דבר חדש לגמרי, וכמובן שכולם חשדו

במפעל הפיס שהוא מרמה ומנפיק מספרים שלעולם לא יזכו... (כאילו הוא יודע מראש אלו מספרים יזכו).

מסתבר שהקבצן אסף כמה פרוטות, ניגש אל המוכר וביקש כרטיס לוטו. המוכר מילא לו את הטופס באופן ממוחשב והקבצן לא הסכים בשום אופן לקבל אותו. "אני רוצה להחליט לבד את המספרים", אמר.

"מה זה משנה לך אילו מספרים אלה?" תמה המוכר.

"יש לי מספרים מיוחדים", הצהיר הקבצן, ולנוכח מראהו, אם זה לא היה עצוב, זה עשוי היה להישמע אפילו מצחיק. מספרים מיוחדים יש לו. תראו לאן הוא הגיע איתם.

הוויכוח נמשך ונמשך, ואני ביקשתי מהם לסיים, כי תכף אקבל דו"ח שיהיה גבוה ממחיר מכונית, וכאן הצבעתי על הרכב שחנה בצורה בולטת כמו פרצה הקוראת לשוטר, וניכר עליה היטב שבעליה זקוק לזכייה כזו או אחרת בלוטו.

אבל המוכר, שהיה כנראה איש קשה יום לא פחות מהקבצן, לא הסכים לוותר. "אני הדפסתי את הכרטיס ואין לי עכשיו מה לעשות אתו. אתה תשלם לי". והקבצן בשלו.

בשלב מסוים פנה אלי המוכר ואמר לי "אולי אתה קונה את הכרטיס במקומו?"

הסתכלתי על הקבצן היטב ולאחר מכן על המוכר, ועיניו הודיעו לי שהוא מבין היטב מה עובר בלבי ואם לא די בכך פנה אלי הקבצן ואמר: "כדאי לך, קח את הכרטיס שלי, והסיכויים שלך יגדלו..."

כמו שכמעט צחקתי אז, כמעט לא בכיתי שנים. הנה האדם האחרון שידבר על סיכויי הטובים.

אבל בהחלטה של רגע אמרתי: "בסדר, אקנה את הכרטיס". בלבי חשבתי: "אולי אשלב כאן מצווה עם השתדלות וזה יסייע לי. גם אם לא אזכה, לפחות תישאר המצווה".

קניתי את הכרטיס.

הקבצן והמוכר בירכו אותי כמובן בשלל ברכות ובעיקר שמחו שמצאו איזה מתנדב שייקח את הכרטיס שאיש לא חפץ בו.

ומה אתה חושב שקרה? אני חושב שזה ברור, אחרת לא היה סיפור.

הכרטיס הזה זכה בפרס הראשון. זכיתי בסכום לא מבוטל ששינה את חיי הכלכליים עד ליום הזה.

למעט לרעייתי, לא סיפרתי לאיש על הזכייה. לא עשיתי שימוש חריג בכסף פרט לחובות שנראו לפתע מזעריים לנוכח הסכום. המשכתי לחיות ברמת חיים לא חריגה מכפי שהורגלתי, אם כי בוודאי שלא נהגתי כקבצן. במקביל השקעתי את הכסף בכמה אפיקים, חלקם סולידיים וחלקם בנדל"ן, ובתוך חמש שנים כבר התבססתי היטב והכפלתי את סכום הזכייה שהיה גבוה בלאו הכי.

בשלב זה הרשיתי לעצמי לעבור לבית גדול יותר ורכשתי למשפחתי רכב טוב יותר. ניתן לומר שעשיתי את המעבר מעוני לעושר בצורה חלקה בסייעתא דשמיא בלי החולאים שמאפיינים אנשים שזוכים בסכומי עתק.

כארבע שנים לאחר מכן, אני נוסע באחד הרחובות, נעצר ברמזור ולפתע דפיקה על חלון הרכב. עמד שם איש מאד מוכר. בלי שאספיק לומר משהו הדלת נפתחת ומי מתיישב על המושב לצדי אם לא הקבצן שקנה את כרטיס הזכייה והתחנן שאקנה אותו במקומו?

הוא ביקש ממני לעצור בצד ואז פתח בדיבור: "האמת שראיתי אותך כמה פעמים כי אתה עובר כאן הרבה. אם לשפוט על פי המכונית החבוטה שהייתה שייכת לך מול המכונית שיש לך היום אני מניח שהתעשרת. אתה לא חייב לומר לי איך התעשרת, אבל אם התעשרת מהכרטיס שלי אני חושב שמגיע לי משהו".

רוב בני האדם היו מכחישים ומבטלים את דבריו בצורה נחרצת, אבל מידת האמת שבי לא נתנה לי לעשות זאת. הבטתי בו ולא אמרתי דבר.

"שתיקה כהודאה", אמר. "כנראה לא טעיתי. אז אתה לא חושב שמגיע לי לפחות חלק?"

"קודם כול אני לא חושב שאני חייב לך משהו. אבל, ליתר ביטחון, כיהודי חרדי אשאל רב פוסק והוא יורה לי כיצד עלי לנהוג", אמרתי לו. הוא התרצה, ירד מהרכב. נתתי לו שטר מכובד כתרומה, ולאחר מכן שקעתי במחשבות.

האמת שהעניין הזה ניקר לי במוחי. הכרטיס נקנה על ידי ולא על ידי, ומעולם לא שאלתי את דבר ההלכה בנושא. החלטתי שאלך למורה הוראה והוא יפסוק לי כיצד לנהוג. פחדתי מאוד מהתשובה, אך עם זאת ידעתי כי לא אהיה שלם עם עצמי אם לא אלך לשאול שאלת רב.

פניתי למורה הוראה ידוע, סיפרתי לו את הסיפור והוא בתמורה סיפר לי סיפור משלו:

מעשה בעיירה של פעם. לייבל הנוכל השלימזל חוסך פרוטה לפרוטה כדי לקנות כרטיס הגרלה של הממשלה. ומה קורה אז אם לא כך: בתו של צדיק העיירה הלא הוא ר' מאיר, באה בברית האירוסין ור' מאיר מתחייב לשלם כנדוניה סכום עתק שאין לו אפילו עשירית האחוז ממנו.

אך ר' מאיר אינו דואג ושם יחבו על בורא עולם. למקורביו הוא מספר כי החליט לעשות השתדלות קטנה ולרכוש כרטיס הגרלה.

ובכן, עניין זה של הצדיק הרוכש כרטיס הגרלה אינו עניין של מה בכך, שכן ר' מאיר מעולם לא נטרד בענייני כספים והתעניינותו בענייני הגרלות היא עניין מופלא לכשעצמו.

והנה, ניגש ר' מאיר ורוכש כרטיס הגרלה, וכל העיירה מתפללת שיזכה בפרס הראשון, ולמוחו של לייבל חודרת מחשבה פשוטה: הרי לי אין אפילו גרם אחד של סיכוי לזכות, ולר' מאיר יש בוודאי עשרות קילוגרמים, בעיקר לנוכח תפילותיהם של בני העיירה. אלך ואגנוב את מזלו של ר' מאיר, וכך אגיע לאותם עשרות אלפי רובל שנפשי נכספת אליהם.

לייבל, הולך אצל מוכר הכרטיסים ורוכש כרטיס הגרלה. לאחר מכן הוא ממתין לשעת כושר.

ומה היא אותה שעת כושר?

בשעת בוקר מגיע לייבל לבית המדרש וממתין לרגע שבו יתלה ר' מאיר את מעילו, וכשזה קורה, לייבל ממתין כמה רגעים, ניגש לאותו מעיל שידע ימים יפים ופחות יפים ומגלח מהכיס הפנימי את כרטיס ההגרלה הנכסף. הוא אינו שוכח להטמין באותו כיס עצמו את הכרטיס חסר התקווה שהוא עצמו קונה. לאחר מכן הוא מסתלק משם מלא אושר ותקווה.

ביום ההגרלה עוקב לייבל אחרי ר' מאיר ההולך לבית ההגרלות ולתדהמתו הוא שומע קולות צהלה. הכרטיס של ר' מאיר, כלומר הכרטיס שלו, זה שהטמין במעילו של ר' מאיר במקום זה שגנב, זכה בפרס הראשון...

אחרי שלייבל מתעלף קצת, הוא חוזר לעשתונותיו ומחליט לתבוע את ר' מאיר לדין תורה, גם אם הדבר כרוך בהודאה מצדו שגנב את כרטיסו של ר' מאיר.

לא מדובר בסתם דין תורה אלא כזה שנידון אצל ה"אור שמח" הקדוש. וה"אור שמח" לאחר ששמע בעיון את שני הצדדים, ולמרות דבריו של ר' מאיר שאמר כי הוא מאמין לטענת לייבל שגנב את הכרטיס, פסק באלה המילים: "לא הכרטיס זוכה - האדם זוכה", והוסיף ה"אור שמח": "הקב"ה דרכים שונות לו להטיב או להרע עם בני האדם ואם הגיע לר' מאיר לזכות בפרס, ישלח לו הקב"ה את הפחות שבגנבים כדי לספק לו את אותה הזכייה".

זה הסיפור שסיפר לי מורה ההוראה, ונדמה לי שבמהלך השנים כתבת אותו באחד מסיפוריך. לאחר מכן הוא פסק לי שבמקרה הזה בוודאי ובוודאי שהזכייה שלי מפני שלא הייתה כאן כל גניבה, מאחר והכרטיס נדחה על ידי הקונה הראשון ורכישתו על ידי עוד הייתה מתנה לאותו קבצן, ובנוסף לזה "לא הכרטיס זוכה כי אם האדם זוכה".

החלטתי שלא לשוב אל הקבצן עם פסק ההלכה של הרב, ובכל זאת כדי לפצותו, נסעתי יום אחד עם אחד מידיי למקום מושבו הקבוע. ידידי יצא עם מעטפה מכובדת. הבטתי בו מוסר את החבילה לקבצן ומודיע לו את הסכום שבתוך החבילה ואת השימוש שהוא יכול לעשות בו כדי לחזור לחיים תקינים, ראיתי את מבטו התמה והשמח של הקבצן. ידידי חזר לרכב ועוד הספקתי לראות את ידו המנופפת לשלום. זה הרגיע אותי.

מה שעוד יותר הרגיע אותי שמאז ועד היום - לא ראיתי את הקבצן הזה לא בפינת הרחובות הקבועה שלו ולא בשום פינה אחרת. כך שהכרטיס שכמעט היה שלו - בכל זאת חזר אליו בדרכיו הנפלאות של הבורא.

